

Zvonimir Mrkonjić

Márió Papp ili kako sam izgubio revoluciju

Pogovor za knjigu *Kraj pustolovine*

Čitamo li pjesme mađarskog pjesnika Mária Pappa (1946), uočimo ponajprije kako se liričnosti njihove forme pretežno suprotstavlja skeptičan sadržaj. Drugim riječima, u lirici skriven je paradoks. Pjesnik se ne zadovoljava time da gleda čudo svijeta, on mu stavlja prigovore jer u to "čudo" načelno ne vjeruje. Već sam idilični okvir pjesme nadahnjuje ga na humornu provokaciju. Pri tom valja istaknuti da pjesnik voli život u svojoj njegovoj različitosti kao suprotnost ideološkoj "jednoobraznosti", jer je njegova strategija razabiranje, izbor i opiranje općim mjestima, ironiziranje klišeja i pronalaženje iznimaka koje odaju sumnju u pravila. Nasljeđujući, ali s "figom u džepu", prividnu beskonfliktnost realističkog modela društva iz kojeg je izrasla, Pappova poezija joj suprotstavlja korektnost i pravo da vidi apsurd ondje gdje svi ostali vide povijesnu nužnost, odlažući stalno pobunu protiv represije (koja će, kako ćemo vidjeti, biti zabilježena u tragi-grotesknoj formi na kraju ovog izbora iz njegove poezije).

Pappovi silogizmi i epigrafizmi, njegovi paradoksi koji imaju efektnost šahovskih problema, rade na pogonu isključiva iz smisla kojima ni sam pjesnik, izbjegavajući efekt, tobože ne pridaje osobitu pozornost. Jedan od Pappovih omiljenih junaka filmski je M. Hulot koji se kao savršeni građanin skrupulozno drži običaja i navika ne bi li izbjegao napasti mišljenja, u čemu dakako ipak ne uspije-

va. Motreći svijet oko sebe, on na kraju ne može a da se ne počne izražavati što sažetije, aforizmima savršene građanske korektnosti s jakim nabojem apsurdna:

Novinske agencije javljaju

Pjesma iz knjige *Kraj pustolovine* posvećena Aleksandru Dubčeku

Márió Papp

(u znak sjećanja na A. D.)

Državnika N. N.

s obzirom na zdravstveno stanje uz priznanje zasluga jučer su u zoru na vlastiti zahtjev smaknuli

smaknuće je proteklo među drugovima u otvorenom prijateljskom ozračju

Iz knjige – Márió Papp: *Kraj pustolovine*, Društvo hrvatskih književnika, Zagreb, 2007, 123 str. (prijevod: Viktorija Šantić, Jolán Mann i Zvonimir Mrkonjić; edicija *Mala knjižnica DHK*, knj. 60)

Svi mogu ne jesti onda kad bi htjeli pa i onda prema vlastitoj potrebi (Prava)

Istina je da se diskursi politike mijenjaju, ali da nam povijesne pouke nikada ne prestaju nuditi svoj primjer koji je, ako ih zlonamjerno čitamo, najbolja zaštita od nasilja politike, s koje god strane ona dolazila. S vremenom, više od prividnih mijena političkog krajolika Pappa će zaokupljati fenomen vremenskog protoka u kojemu nam se protekli život pokazuje u već urušenoj perspektivi naše egzistencije. Tako humorne tonove počinju nadglasavati oni elegični, vezani za sve detaljnije sjećanje na prošlo čak i onda kad je ta prošlost sve samo ne svijetla. Na kraju nalazi se tako početak: Pappovo sjećanje na svoje vatreno krštenje u revoluciji, tekst *Kako sam izgubio revoluciju*, blago groteskno izvješće o tome kako je kao desetogodišnjak izvršio revolucionarnu diverziju.

Pogovor za knjigu – Márió Papp: *Kraj pustolovine*, Društvo hrvatskih književnika, Zagreb, 2007, 123 str. (edicija *Mala knjižnica DHK*, knj. 60)

